203 222 1/2 8

Nobilisq, Excellentissq atq Doctissq Viro, Nicolao Hartsoecker
Electoris Palatini Mathematico, undiquaq Celeberrimo jamnunc Rotterodami
apud Amicos suos degenti. S. P. D. M. L. K.

Ex quo Lugdunum, et in eo Tunbachium, Virum certe dignissimum, amet, et ab oib Philosophis magni aestimet, relig
omnem statim curam adhibui, qua et citius, et tutius verbis meis, tibi fidem facerem, tibiq, Vir Excellentisse,
pecuniam pro lentibq Opticis debit ex pacto debitam Rotterodamum transmitterem. Nec ego me
gratiam facio, tibi ad literas, quas conscribis, incomptas, oig elegia styli carentes, exaravi has compositi;
pecuniam [illegible] debitam, et ejus, quae ibi Rotterodami petent, tradendam Tuae Excellcae
reddi posset, Neq dubito, quin integram ab illis accipias obsignatas saeculo. Coeter, lentes objectivas, nayvinan
ego pedum, unacum relig Dno Consiliario meo tuo ximis mittam, a quo responsione accepta audies,
quo facturus sit, num velit emptionis jure sibi adtribuere. Lentes v.
oculares, et Tubum 6. pedum, Dusseldorpio reduc facty, ad me mittere haud dedignaberis. Quod reliquum
est, gratias quas possum maximas Viro Excellentisso ago p tanto Favore, quo me excipe dignatus est, oq vi-
tris, certe elegantissis, me mihi gratissimis donatis adauxit, pro qua Excellentiae Tuae obtio-
rem devotissimi animi gratitudinem testificabor. Ultras ejus gloriam altiss, quam optandam, Laudem Tanti tam benefici donatoris, et oig fautor
oq rum copia mihi dabit colloquendi, quam a quo tanto thesauro mihi donato sit. Siqdem me dignaberis,
q ad servitias ee sit Viro Excellentisso uti illius poteris, paratissimum me quovis opere senties. Vale
Datum Amstelodami die 26. Octobr. Ao 1704.

Johan Baptiste Amstelodami die 26. Octobr. Ao 1704.

Utinam autem ex Viro Excellentisso intelligere possem quanti constaret lens objectiva 16 pedum, ejus ocu-
lariby apta, q mihi abs Tua Excellca Dno detur, libens illam solverem.

Eidem. Dusseldorpii. et lentibq ocularibq dictorum reddere
Literis tuis, qbq me certiorem facere dignatus es, nihil hactenus respondere potui, q ubi locoq degerem certo
non constabat. Eidem jam ante dies 8 Tuo palato
reversus; vesperi, cum nihil amplius audiverim, putavi, cum Serenisso Tuo Electore alium abisse, neq eam
ob causam vitra promissa mittere potuisse. Cuoniam a Tua abitu mei certiorem fieri, necesse erit rupi, ar-
tea ad Te literas dare, dq illis voyare, ut literas ad quas promisisti commendatitias, ad
Dnum van der Stell velit unacum tubo 6 pedum, et lente objectiva 16 pedum qm ocyus mittere.
Pecunia q his solvenda erit, libens illi tradam, cui abs Te, Vir Excell. dabit adscripsit:
Negotium Dnoo, cui qm possim optime Dno van der Stel aut tradere fi aut commissa dicta dicere q. Dnus Con-
silliarius meus nihil sibi ad meam responsum, alias, si q fuissent q ad Te scribi vellent, his inseruisset.
Et Dno Dentatio tu audivi, illum jam nunc esse Berolini. Vale. Datum Amstelodami die
24. Nov. 1704.

Eidem. [illegible] quas quoq gratias quas possum maximas ago, obnixe
Literas die 2. Decembr. ad me datas, Domino de Koning mihi die 5. Decembr. tradidit, ex q ego Excellentissi
Viri benevolentiam luce clarius perspexi. Neq n. solum commendatitias ad Dnum van der Stell misit, d. adscripsit eis
quoq vitra microscopio inservientia. Insuper scripsisti, Te literas jam septimana alias ad Tubum 6. et 16. pedum
attinentia misisse. Sed sicut ejus epistola nuda, et oibq vitris destituta fuit; ita quoq antecedens cum vitris
tam dictis 6 et 16. pedum ad meas manus nondum pervenit. Doleo ergo quam maxime, me ita infelicem ee, eoq
magis, q magnae necessariae meis sunt observatiq. Neq video, quare suspicionem, in quam apud Dnum
van der Stel moveo, si vitra si alig epistola nominata, tum adfero, q Tuae Dno de Koning, nunquam vidi,
evitare velim: putabit fortasse me eq reservasse meis comodis, q tria ne qm majore alienum. Scire, quan-
tis possum precibq, Virum Excellentissum vogo, velit qm ejus aut ipse Dusseldorpii nuncio, ubi vitra
Vestra, magistris tradita lateant, aut ad me scribere, ubi illa sint et a quo petere possim.
Neq n. de meis tam arcte sollicitis jam quam potiq de iis, q ad Dnum van der Stel pertinent.
Iterum meum vitra 8. vel 10. dies, Deo volente mihi capiet. Lib. Baro meq, Dnus de Krohnik, mihi fami-
liaq, se ejusq Te, cum salutatae observantissa, scire velle, non illi liceat, unum ejus vitris transmissis, Be-
rolinum secum deportare, ibiq Regi caut Membris Societatis Regiae monstrare? Id q me Tua qm ejus
transmittenda edocebunt. Vale. Datum Amstelodami die 5. Decembr. Ao 1704.

22 v

Eidem Domino Hartsoekero.

Vir datas die 5. Decembr. benevolo mi accepart, cum me absente, Dominus de Koning in domum meam venisset, cum lang dem vitzo ad sua manus venisse domesticis meis dixisset. Redeor domum, haec audiens, statim cum advisi, viag et mer mihi dixerant, moveri; sed tenuj, priores reposcere, aliasq scribere jam non amplius licebat. Quapp dolebam quo maxime, quod tantas tibi curas, tantos labores exhauerim, dum vitza non dum mihi tradita, d. poty deputa fuisti. Ne v. Vir Excellentiss ulterius [illegible] velitaretur, das prima statim occasione, posthinimio qs. multum tibi Dupi; qby significo, meq tria vetera elegantissima cum adjunctis filis, eoq fores indicantibus, accepisse, laudibq quoq hucusq vitza no nulla microscopia inservientia, q unacum illo 27. pedum ad Dnum Van der Stel ptilem. Sed cognosce Vir Excellentiss ignoratam profitenti nostro, quam illud 27. pedum sit, de quo in epistola commendatitia ad Dnum v. der Stel loqueris; Quod directiens vitza transmissa nullum reperi longiorem, 16. pedibq neq etiam alium habeo forsitan aliq ablatum esse? epistola revolvenda, q capsula, adfuerat, effractum ore me ut et Dnum de Koning prenit, neq ulla mihi litera scripta erat; cum tamen justum illi inservisse instructionem aliquam, usum microscopiorum continentem, de qua itez mentio fit in dicta epistola commendatitia: nisi potiq credere me velis, usum eoq ea eadem cum illis, quibus me nuperrime donare voluisti. Proinde ea qua decet submissione observantia ego te scire aveo, quidnam hac in re sit tua sententia, et id me credere jubeas de vitro 27. pedum. Meum erit grata quas mente ebore concipere possum, magnas agere, q tanta liberalitate, qua me, servum tuum humillimum beare voluisti et recreare. Ingenue fateor me haec dignum ea tanto favore, neq unquam tantam gratiam sperare potuisse. Quoniam a Viro Excellentissimo placuit, me ad vimanda Coeli miracula, calcar quidvis his de addere, hanc ad gloriam altissimi tui Tuiq Nominis, toto orbe celeberrimi, immortalem mihi moriturum illius utar; et quae observavero, lubens, si a me desideras, communicabo. Nihil unimea potestate credas velim, quin sit Tuis omnibus dicatum. Vale.

Dabam Amstelodami die 7. Decembr. ao 1704.

Eiden.

Gratissa tua, Die 12. ejusd. ad me data, ea me ejusdem adnodum edocuerunt, q dubia qm maxime intelligere non poteram. Etenim certe nunc sum de tua sententia, q in epistola commendatitia ambigua videbatur, dum sic loqueris: en dezyl, ick vrees, dat Uw. Excell. niet allen een groot Liefhebber, maar oock een groot Kender van die Weetenschapie, so twijffel ick niet, of Uw. Excell. salden, dien aangaande gaarne in alles soo veel t'mogelijk is de sulcke stand bieden. Dd. immediate pergis: Ick hebbe syn Excellentie ter dier eynde twee soo sterke [illegible] eijgedem effect sententiae, quam ego primum fovi, literas illi monstrare possum, quas ultimo ad me dimisisti, qby clarissime totam rem explicas. Nihil n. aliud volui, dum tales accipe qby suspicionem clandestinum laborum diluere, et gratiam illig sartam tectam conservare possem. Microscopiorum usum lubens illi monstrabo, et curabo, ut machinas microscopicas aptas accipiat. Quod forte et vitrum 70. pedum usum expleturam habere desiderat, ocby quibq potero vitiby amitar, ut indagem, verum fori longitudinem, et efficiam, ut illa, nisi bonitas illi deest, commodo uti possit. Nihil n. a me desiderare poterit, q non ea cura, ac diligentia procere studebo, ac si mea res ageret. Tibi v. Vir Excellentissime, itez itezq et graar q tua liberalitate sempiternar agoset qvis officiosa genera non tantum promitto, d. etiam, si illa occurrent, ad Tui beneplacitum promptissime efficiam. Vale, itezq vale. Dabam Raptim Amstelodami die 18. Decembr. ao 1704. q si modo oculi mei mechanicoq inopia non laborat.

Ick eenige glaasen mede gegeven, maar voornamentlyck een van 27. voet. etc. Quis eosdem non crederet? Centum 27. pedum ad Dnum van der Stel dixerat? Ego certe putabam, nisi me genio Leiyras fallit, Dnum van der Stel [illegible] possessorem ejusdem esse.

A Monsieur Monsieur
Nicolaus Hartsoecker
Mathematicien de S.A. Electorale Palatin. presentement
à Dusseldorp.